

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО СОСНІВСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ "ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС"
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА "ЛІСИ УКРАЇНИ"

"08" листопада 2025

с-ще Соснове Рівненського району Рівненської області

На звернення Соснівського надлісництва, Філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" (далі - надлісництва), лист №7043/34.4.1-2025 від 13.06.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Русланом МАЦЕЛИКОМ, начальником відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, начальника Соснівського надлісництва Володимира ЯНІЦЬКОГО, помічника начальника Соснівського надлісництва Володимира ГРИЦЮКА, провідного інженера охорони та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Юрія ВЛАСЮКА, провідного інженера лісового господарства філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Василя КОТА та посадових осіб лісництв Соснівського надлісництва: лісничого Яцьковицького лісництва Івана КИРИКОВИЧА, лісничого Листвинського лісництва Василя ЮРЧИКА, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по ФІЛІЇ, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 , "Санітарних правилах в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року №756 зі змінами, що вносяться постановою КМУ від 9 грудня 2020 р. № 1224., (далі - СПЛУ).

Примітка:

- коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП "Соснівський лісгосп";

- у відповідності до п. 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;

- лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістами, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів;

Насадження обстежені в ході лісопатологічного обстеження на загальній площі – 28,4 га. Зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа осередку	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захищеності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, м³ на 1 га	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
					загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб. метрів на 1 га							
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Яцьковицьке	41	30	7,4		7,4	7С31ДЗ1БП1ВЛЧ	60	0,60	1А	25	30	220	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	30	14	середня	
Яцьковицьке	46	57	5,6		5,6	7С32БП1ВЛЧ+ДЗ+ОС	70	0,60	1	25	30	280	4	ВСП	стовбурові шкідники, стовбурові гнилі, несправжній трутовик, вітровал, бурелом	35	13	середня	
Листвинське	7	29	5,9		5,9	8С32БП	66	0,70	2	20	24	270	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	35	13	середня	
Листвинське	16	16	3,1		3,1	5БПЗС32ВЛЧ	60	0,70	2	20	24	220	4	ВСП	стовбурові шкідники, стовбурові гнилі, несправжній трутовик, вітровал, бурелом	30	14	середня	
Листвинське	26	21	2,8		2,8	9С31БП	39	0,70	1	17	20	210	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	20	10	середня	
Листвинське	41	41	0,6		0,6	10С3+БП	71	0,60	1	22	32	280	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	15	5	слабка	
Листвинське	49	45	25,1	(2)	3,0	7С32БП1ОС+ВЛЧ	80	0,70	1	24	32	310	4	ВСП	стовбурові шкідники, стовбурові гнилі, несправжній трутовик, вітровал, бурелом	35	11	середня	

Разом виявлено по підприємству:	28,4				
В тому числі:		відпад	слабка	середня	сильна
	28,4		0,6	27,8	
Шкідники		відпад	слабка	середня	сильна
	28,4		0,6	27,8	
стовбурові шкідники	28,4		0,6	27,8	
Хвороби		відпад	слабка	середня	сильна
березова губка					
стовбурова гниль					
Інші причини		відпад	слабка	середня	сильна
вітровал, бурелом					
Захаращеність					

В результаті лісопатологічного обстеження лісових насаджень надлісництва встановлено, що санітарний стан обстежених насаджень незадовільний на площі – 28,4 га, зокрема:

- Листвинське лісництво – 15,4 га.
- Яцьковицьке лісництво – 13,0 га;

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV - категорія стану) та сухостійних (VI - категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окоірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев... Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є поодинокі пошкодженні в наслідок - стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території надлісництва, в 2024-2025 роках.

Вітровалом та буреломом пошкодженні як хвойні так і листяні породи.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

У відповідності до п. 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність дерев (осики, берези повислої та сосни звичайної) із плодовими тілами на висоті від 4 до 8 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком (*Phellinus robustus*), *Inonotus dryophilus* (Bekr.) Murr. сосною губкою *Phellinus pinii*, справжнім трутовиком (березова губка) *Fomes fomentarius*. Хвороби викликають строкату гниль стовбура. Характер ураження – поодинокий.

Виявлено поодинокі ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: *берези, осики, вільхи та граба*. Значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по надлісництву на загальній площі – **28,4 га**. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах надлісництва, що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – **28,4 га**, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі **28,4 га**.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правелами.

5. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників та стовбурових гнилей які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень спеціалістами надлісництва, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації. Вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічного журналу.

8. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

9. Спеціалістам надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

10. Лісопатологічне обстеження спеціалістом філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було

проведене: 30.062025 - 04.07.2025 року.

Акт складено в 4-ох примірниках:

1-й - філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

2-й - надлісництву;

3-й - Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

Начальник відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Начальник Соснівського надлісництва
філії "Поліський лісовий офіс"

Помічник начальника Соснівського надлісництва
філії "Поліський лісовий офіс"

Провідний інженер охорони
та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс"

Провідний інженер лісового та
мисливського господарства філії "Поліський лісовий офіс"

Лісничий Листвинського лісництва
Лісничого Яцьковицького лісництва

Руслан МАЦЕЛИК

Володимир КАСЯНЧУК

Володимир ЯНІЦЬКИЙ

Володимир ГРИЦЮК

Юрій ВЛАСЮК

Василь КОТ

Василь ЮРЧИК

Іван КИРИКОВИЧ